

Ikitaabo kya Hizira Indangiriro

Yiki kitaabo kiyerekiini ngiisi kwa Bahisiraheeri bakalyoka mu mbohe i Babeeri, banagalukira mu kihugo kyabo, kuguma ne'birugu bya mu nyumba ya Rurema. Ikyanya bakayusa ukuyubakulula akatanda ke'yo nyumba, banatondeera ukushubi biika indaliro zaayo. Na kundu abagoma bâli kizi lahira mbu batayubake, haliko Rurema anabashoboleesa, banagiyijuzi.

Ha nyuma, ikyanya bakayanga abakazi be'kipagaani, umuleevi Hizira anababwira kwo babayimule, gira balonge ukukizi tuula bwija imbere lya Rurema.

Muziizi muguma gwi'sikamiro, guli mu Hizira 3.3: «Kundu bâli yobohiragi abatuulaga be'yo munda, haliko, banagenderera naaho no'kuyubakulula yako katanda haahalya kâli yubasirwi kare. Ne'ri bakayusa ukukayubakulula, banakizi tangira Nahano amatuulo go'kusiriiza, ngiisi shesheezi na ngiisi kabigingwe.»

Îbiri mwo ku bwofi

- a) Abahisiraheeri bagalukira i Yerusaleemu (1-6)
- b) Ukutaaha kwa Hizira (7-8)
- c) Hizira alahiza Abahisiraheeri kwo batakizi ki yanga abakazi be'kipagaani (9-10)

Mwami Kiiro ahanguula Abahisiraheeri kwo bataahe

(2 Kutondobola 36.22-23)

¹ Ikyanya mwami Kiiro we'Perisiya âli kiri no'mwaka muguma atwaziri, Iyo Nahano akakwiza igambo Iyo âli mali gwanwa adeta ku njira yo'muleevi Yeremiya. Kwokwo uyo Kiiro, Nahano anamúshimya kwo amenyeese mu matwali gaage gooshi yiryo igambo liyandike, ti:

² Mwami Kiiro we'Perisiya akyula kwokuno: «Nahano Rurema úli mwi'gulu, keera akambiika kwo mbe mutwali wa'maami gooshi ga mu kihugo. Na kwakundi, anambwira kwo nimúyubakire inyumba i Yerusaleemu, mu kihugo kye'Buyuda.

³ «Kwokwo, mwe bandu baage, buno namùhanguula kwo mugalukire i Yerusaleemu, gira mugendi múyubakululira inyumba. Ee! Rurema atuuziri i Yerusaleemu. Kwokwo Rurema, mukizi yamanwa. ⁴ Ngiisi ho mutuuziri buno, abatuulaga biinyu bakwaniini bamùheereze iharija, ne'nooro, ne'birugu, kiri ne'bitugwa, na'gandi matuulo nga kwo'mundu aloziizi. Yibyó byoshi, biri hi'gulu Iyo'kuyubakira Rurema inyumba i Yerusaleemu.»

⁵ Rurema âli mali gwanwa ahidika abimangizi be'mbaga za'Bayuda, kwo bagendage, bali kuguma ne'mbaga za Binyamiini, kiri na'bagingi, na'Balaawi. Yabo booshi, banayibiika ibiringiini, gira bagendi yubakulula inyumba ya Nahano.

⁶ Abatuulani baabo, banabatabaala mu kubaheereza ibirugu íbikatulwa mu harija, na mu

nooro, kuguma ne'bindi birugu. Banabaheereza kiri ne'bitugwa, ne'bindi bindu bye'kishingo, kuguma na'gandi matuulo, nga ngiisi kwo bâli loziizi.

⁷ Na kwakundi, mwami Kiïro anakyula kwo bakuumanie ibirugu bya mu nyumba ya Nahano. Mukuba, mwami Nebukandeneza âli mali gwanwa abiyabiira i Yerusaleemu, anagendi bisingula mu luheero lwage. ⁸ Yibyô birugu, mwami Kiïro anahanguula umwandisi Miteridaati kwo abiharuure, anabilubulire Sheshibazaari, umutwali wa'Bayuda.

⁹ Yibyô birugu, umuharuuro gwabyo, gwo gwoguno:

Isahaani mbamu ízikatulwa mu nooro, zâli makumi gashatu.

Ne'sahaani mbamu ízikatulwa mu harija, zâli kihumbi.

Ne'zindi sahaani ízikatulwa mu harija, zâli makumi gabiri na mwenda.

¹⁰ Ne'mitanga íkatulwa mu nooro, yâli makumi gashatu.

Ne'gindi mitanga íkatulwa mu harija, yâli magana gana ni'kumi.

Ne'bindi birugu, byâli kihumbi.

¹¹ Yibyô birugu byoshi, bikatulwa mu harija, na mu nooro, byanâli hisiri bihumbi bitaanu na magana gana. Kwokwo, ikyanya bakalyoka mu buja i Babeeri, Sheshibazaari anabigalukana halinde i Yerusaleemu.

2

Umuharuuro gwa'Bayuda ábakahunguuka

1-2 Yahoo keera, mwami Nebukandeneza we'Babeeri, akatwala Abahisiraheeri mu kihugo kyage, gira babe baja baage.

Haliko ha nyuma, bingi baabo banagalukira i Yerusaleemu, kiri na'handi hooshi mu kihugo kye'Buyuda. Yabo bandu, bakagaluka kuguma na Zurubaberi, na Yeshuha, na Nehemiya, na Seraya, na Relaya, na Moredekaayi, na Birishaani, na Misipaari, na Bigivaayi, na Rehumu, na Baana. Ngiisi muguma, anakizi lunguula mu kaaya kaabo.

Hano, hali umuharuuro gwa'bashosi booshi ábakahunguuka, ukukulikirana ne'milala yabo:

³ Abashosi bo'mulala gwa Paroshi, bâli bihumbi bibiri ni'gana na makumi galinda na babiri.

⁴ Na bo'gwa Shefatiya, bâli magana gashatu na makumi galinda na babiri.

⁵ Na bo'gwa Hara, bâli magana galinda na makumi galinda na bataanu.

⁶ Na bo'gwa Pahati-Mohabu (be'mbaga ya Yeshuha, bo na Yohabu), bâli bihumbi bibiri na magana galimunaana ni'kumi na babiri.

⁷ Na bo'gwa Helamu, bâli kihumbi na magana gabiri na makumi gataanu na bana.

⁸ Na bo'gwa Zatu, bâli magana galimwenda na makumi gana na bataanu.

⁹ Na bo'gwa Zakayi, bâli magana galinda na makumi galindatu.

¹⁰ Na bo'gwa Baani, bâli magana galindatu na makumi gana na babiri.

¹¹ Na bo'gwa Bebaayi, bâli magana galindatu na makumi gabiri na bashatu.

- 12 Na bo'gwa Hazigadi, bâli kihumbi na magana gabiri na makumi gabiri na babiri.
- 13 Na bo'gwa Hadonikamu, bâli magana galindatu na makumi galindatu na ndatu.
- 14 Na bo'gwa Bigivaayi, bâli bihumbi bibiri na makumi gataanu na ndatu.
- 15 Na bo'gwa Hadini, bâli magana gana na makumi gataanu na bana.
- 16 Na bo'gwa Hateeri (we'mbaga ya Hezekiya), bâli makumi galimwenda na munaana.
- 17 Na bo'gwa Bezaayi, bâli magana gashatu na makumi gabiri na bashatu.
- 18 Na bo'gwa Yora, bâli igana ni'kumi na babiri.
- 19 Na bo'gwa Hashumu, bâli magana gabiri na makumi gabiri na bashatu.
- 20 Na bo'gwa Gibaari, bâli makumi galimwenda na bataanu.

- 21 Abandu ba mu kaaya ke'Betereheemu, bâli igana na makumi gabiri na bashatu.
- 22 Na'ba mu ke'Netofa nabo, bâli makumi gataanu na ndatu.
- 23 Na'ba mu ke'Hanatooti, bâli igana na makumi gabiri na munaana.
- 24 Na'ba mu ke'Hazimaweti, bâli makumi gana na babiri.
- 25 Na'ba mu ke'Kiryati-Yariimu, na'ke'Kefira, na'ke'Berooti, bâli magana galinda na makumi gana na bashatu.
- 26 Na'ba mu ke'Rama, na'ke'Geba, bâli magana galindatu na makumi gabiri na muguma.
- 27 Na'ba mu ke'Mikimasi, bâli igana na makumi gabiri na babiri.

- 28 Na'ba mu ke'Beteeri, na'ke'Hayi, bâli magana gabiri na makumi gabiri na bashatu.
- 29 Na'ba mu ke'Nebo, bâli makumi gataanu na babiri.
- 30 Na'ba mu ke'Magibishi, bâli igana na makumi gataanu na ndatu.
- 31 Na'ba mu kandi ke'Helamu, bâli kihumbi na magana gabiri na makumi gataanu na bana.
- 32 Na'ba mu ke'Harimu, bâli magana gashatu na makumi gabiri.
- 33 Na'ba mu ke'Loodi, na'ke'Hadidi, na'ke'Hono, bâli magana galinda na makumi gabiri na bataanu.
- 34 Na'ba mu ke'Yeriko, bâli magana gashatu na makumi gana na bataanu.
- 35 Na'ba mu ke'Sena, bâli bihumbi bishatu na magana galindatu na makumi gashatu.
- 36 Mu bagingi, mwâli abashosi bo'mulala gwa Yedaya, we'mbaga ya Yeshuha, magana galimwenda na makumi galinda na bashatu.
- 37 Na bo'mulala gwa Himeeri, bâli kihumbi na makumi gataanu na babiri.
- 38 Na bo'gwa Pashuuri, bâli kihumbi na magana gabiri na makumi gana na balinda.
- 39 Na bo'gwa Harimu, bâli kihumbi ni'kumi na balinda.
- 40 Mu Balaawi, mwâli abashosi bo'mulala gwa Yeshuha, na bo'gwa Kadimyeri, be'mbaga ya Hodavya makumi galinda na bana.
- 41 Mu bimbi ba mu nyumba ya Rurema,

mwâli abashosi bo'mulala gwa Hasafu, igana na makumi gabiri na munaana.

⁴² Mu balaazi be'nyiivi, mwâli abashosi igana na makumi gashatu na mwenda, bo'mulala gwa Salumu, na bo'gwa Hateeri, na bo'gwa Talimooni, na bo'gwa Hakubu, na bo'gwa Hatita, na bo'gwa Shobaayi.

⁴³ Mu bandi bakozi ba mu nyumba ya Rurema, mwâli abandu be'mbaga ya Ziha, na be'ya Hasufa, na be'ya Tabahoti,

⁴⁴ na be'ya Kerosi, na be'ya Sihaya, na be'ya Padoni,

⁴⁵ na be'ya Lebana, na be'ya Hagaba, na be'ya Hakubu,

⁴⁶ na be'ya Hagabi, na be'ya Shamulaayi, na be'ya Hanani,

⁴⁷ na be'ya Gideeri, na be'ya Gahari, na be'ya Raya,

⁴⁸ na be'ya Resini, na be'ya Nekoda, na be'ya Gazamu,

⁴⁹ na be'ya Huza, na be'ya Paseya, na be'ya Besayi,

⁵⁰ na be'ya Hasina, na be'ya Mehuni, na be'ya Nefusimu,

⁵¹ na be'ya Bakubuki, na be'ya Hakufa, na be'ya Haruri,

⁵² na be'ya Baziluti, na be'ya Mehida, na be'ya Harisha,

⁵³ na be'ya Barikosi, na be'ya Siseera, na be'ya Tema,

⁵⁴ na be'ya Neziya, na be'ya Hatifa.

- ⁵⁵ Mu mbaga ya'bakozi ba Sulumaani, mwâli abandu be'mbaga ya Sotayi, na be'ya Hasofereti, na be'ya Peruda,
- ⁵⁶ na be'ya Yala, na be'ya Darikooni, na be'ya Gideeri,
- ⁵⁷ na be'ya Shefatiya, na be'ya Hatiri, na be'ya Pokereti-Hasebayimu, na be'ya Hami.
- ⁵⁸ Kwokwo, mu bakozi ba mu nyumba ya Rurema, kuguma na'be'mbaga za'bakozi ba Sulumaani, bâli magana gashatu na makumi galimwenda na babiri.

⁵⁹ Hâli na'bandu ábakagalukira mu kaaya ke'Teeri-Mela, na mu ke'Teeri-Harisha, na mu ke'Kerubi, na mu ke'Hadani, na mu ke'Himeeri. Haliko boohe, batâli shobwiri ukuyerekana kwo bali Bahisiraheeri mene-mene. ⁶⁰ Bo baabo: abandu be'mbaga ya Delaya, ne'ya Tobiya, ne'ya Nekoda, bâli magana galindatu na makumi gataanu na babiri.

⁶¹ Na'ba mu mbaga ya'bagingi, hâli imbaga ya Hobaya, ne'ya Hakoozi, ne'ya Barizilaayi. Uyo Barizilaayi akayanga munyere wa'mazina gaage Barizilaayi, umutuulaga we'Giryadi, anakizi buuzibwa ku lyeryo iziina. ⁶² Kundu bakashakula ngiisi ha'maziina ga bashokuluza baabo gâli yandisirwi, shoobe! Kwokwo, banakizi haruurwa kwo bayulubiiri, kyanatuma bagabuzibwa kwo batakizi kola mu baabo bagingi. ⁶³ Kiri na guvuruneeri, naye akabalahirira, kwo batakizi lya ku matuulo ágakataluulwa imwa Rurema. Bâli kwaniini ukulindirira halinde ikyanya umugingi

asise amabuye Hurimu, na Tumimu,* anadete ngiisi kwo bigaaba.

⁶⁴ Kwokwo, abandu booshi ábakagaluka, bâli bihumbi makumi gana na bibiri na magana gashatu na makumi galindatu. ⁶⁵ Bâli gweti abakozi bashosi, na'bakazi, bihumbi birinda na magana gashatu na makumi gashatu na balinda. Hâli na'bimbi magana gabiri, abashosi na'bakazi. ⁶⁶ Bâli gweti ne'fwarasi, magana galinda na makumi gashatu na ndatu. Bâli gweti ibiiza bya bapunda, magana gabiri na makumi gana na bataanu. ⁶⁷ Bâli gweti ne'ngamiya, magana gana na makumi gashatu na zitaanu. Bâli gweti na bapunda, bihumbi ndatu na magana galinda na makumi gabiri.

⁶⁸ Yabo booshi, ikyanya bakahika i Yerusaleemu, ha nyumba ya Nahano, abimangizi baguma be'mbaga, banatanga amatuulo nga kwo'mundu aloziizi, hi'gulu lyo'kuyubakulula inyumba ya Rurema, ngiisi ho yâli yubasirwi ubwa mbere. ⁶⁹ Bakatanga nga kwo bâli shobwiri, ibilo bye'nooro magana gataanu, ne'bilu bye'harija bihumbi bibiri na magana galimunaana, banatanga ne'byambalwa bya'bagingi igana.

⁷⁰ Ha nyuma, booshi banagendi tuula mu twaya twabo. Ee! Abagingi, na'Balaawi, na'bimbi, na'balaazi be'nyiivi, na'bakozi ba mu nyumba ya Rurema, ngiisi muguma anagendi

* **2:63** 2.63 Hurimu, na Tumimu Byâli bikolanwa lbyâli kizi tabaala ukumenya byo Rurema aloziizi kandi iri ngiisi kwo ali mu twa imaaja.

beera mu twaya twabo. Ngiisi bandi Bahisiraheeri, nabo banagenda mu twaya twa bashokuluzabaabo.

3

Ukuyubakulula akatanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo

¹ Iri umwezi gwa kalinda gukahika, ku kyanya Abahisiraheeri bâli koli tuuziri mu twaya twabo, booshi banayemerezania kwo bakuumane i Yerusaleemu.

² Haaho, umugingi Yeshuha mugala Yozadaki, anatondeera ukuyubakulula akatanda ka Rurema, ali kuguma na'baabo bagingi, na Zurubaberi mugala Shalityeri. Mukuba, bâli loziizi ukukizi tanga amatuulo go'kusiriiza, nga kwo biri biyandike mu maaja za Musa, umundu wa Rurema. ³ Kundu bâli yobohiragi abatuulaga be'yo munda, haliko, banagenderera naaho no'kuyubakulula yako katanda haahalya kâli yubasirwi kare. Ne'ri bakayusa ukukayubakulula, banakizi tangira Nahano amatuulo go'kusiriiza, ngiisi shesheezi na ngiisi kabigingwe.

⁴ Ha nyuma, banashambaalira ulusiku lukulu lwe'bitunda, ukukulikirana no'lubaaja. Ngiisi lusiku, bâli kizi tanga amatuulo go'kusiriiza, nga kwo byâli kwaniini.

⁵⁻⁶ Yago matuulo, Abahisiraheeri bakatondeera ukugatangira Nahano ukulyokera ku lusiku lwa mbere lwo'mwezi gwa kalinda. Na ngiisi lusiku, banagenderera ukukizi gatanga, ukukulikirana no'lubaaja. Ha nyuma, banakizi

tanga na'matuulo hi'gulu lye'mbaluko yo'mwezi, na'gandi matuulo ágashungisirwi ku ngiisi lusiku lukulu lwa Nahano. Banakizi tanga na'gandi matuulo kwakundi, nga kwo'mundu aloziizi. Kundu kwokwo, indaliro ze'nyumba ya Nahano zitâli zaazi yubakwa.

⁷ Ha nyuma, banatanga ifwaranga imwa'babaaji ba'mabuye, na bo'kuyubaka ne'mbahwa. Banaheereza Abasidooni, na'Batiiro ibyokulya, ne'binywebwa, kiri na'mavuta, gira lyo babamanulira ibiti bye'mizehituuni ukulyoka i Lebanooni, banabitwale ku njira ye'nyaaja halinde ku kyambu kye'Yafa. Kwokwo, kwo mwami Kiuro we'Perisiya, âli mali bahanguula.

⁸ Iri bakahisa imyaka ibiri ne'myezi ibiri bakoli tuuziri i Yerusaleemu, banatondeera ukuyubakulula inyumba ya Rurema ahandu haayo. Yugwo mukolwa, gukagirwa na Zurubaberi mugala Shalityeri, kuguma na Yeshuha mugala Yozadaki, na beene wabo abagingi, na'Balaawi, na ngiisi ábakashaaga i buhungiro.

Yugwo mukolwa, banabiika Abalaawi ábakoli hiiti myaka makumi gabiri ne'ngingwe, gira baguyimangire. ⁹ Hâli umugingi Yeshuha, kuguma na bagala baage, na beene wabo, kiri na Kadimyeri (wo'mulala gwa Hodavya) kuguma na bagala baage. Beene Henadadi, nabo banakizi batabaala. Yabo booshi, bâli riiri Balaawi.

¹⁰ Ikyanya abuubasi bakayusa ukubiika indaliro ze'nyumba ya Nahano, abagingi banayambala ibyambalwa byo'bugingi, banayegeera, banatondeera ukudihiriza ibibuga. Abalaawi nabo

(beene Hasafu) banalasa isembaale, iri banahu-
 uza Nahano. Kwokwo, kwo Dahudi, mwami
 wa'Bahisiraheeri, akabategeka. ¹¹ Banakizi
 tanga kongwa imwa Rurema, iri banamúyimbira
 inyimbo zo'bwivuge, kwokuno:

«Nahano ali mwija.

Anayamiri agweti agakunda Abahisiraheeri,
 halinde imyaka ne'myakuula.»

Ikyanya abuubasi bakaba keera babiika in-
 daliro ze'nyumba ya Nahano, abandu booshi
 banabanda akabuuli bweneene, mu kuyivuga
 Nahano.

¹² Kundu kwokwo, hâli riiri abandu bingi
 ábakabona irya nyumba ya Rurema ya mbere.
 Mu kati kaabo, mwâli riiri abashaaja bingi
 mu bagingi, kuguma na'bashaaja ba'Balaawi,
 na'bakulu be'mbaga. Boohe, ikyanya abuubasi
 bakabiika indaliro ze'nyumba mbyahya, yoho
 wee! Banayitulikania mu kubululuka. Kundu
 kwokwo, mu bandu ábâli riiri yaho, abingi
 baabo bâli gweti bagakizi banda akabuuli.

¹³ Yabo bandu, bâli gweti bagayidehereza ku
 nduulu bweneene. Kwokwo, kiri na'bandu ábâli
 riiri hala, nabo banayuvwa. Yukwo kubanda
 akabuuli, na yukwo kubululuka, byoshi byâli
 bushirwi kuguma.

4

Abagoma bagira mbu bahangirire uluubako

¹ Abagoma ba'Bayuda, na ba'Babinyamiini,
 banabwirwa kwo ábakahunguuka, bakola
 mu yubakulula inyumba ya Nahano Rurema
 wa'Bahisiraheeri.

² Kyanatuma yabo bagoma bagayijira Zurubaberi, kuguma na'bimangizi ba ngiisi mbaga, banababwira: «Emwe! Iyi nyumba, leki tutabaalanwe ukugiyubakulula. Mukuba, nyi-itu tuli mu yikumba yoyo Rurema winyu. Ee! Si tuyamiri tuli mu mütangira amatu-ulo go'kusiriiza, ukulyokera ku kyanya mwami Hesari-Hadoni we'Hasuriya akatuleeta hano.»

³ Haliko, Zurubaberi na Yeshuha, na'bimangizi be'mbaga, banabashuvya kwokuno: «Nanga, maashi! Mwehe, ndaayo ngoome yo muhiiti imwitu mu kuyubakulula inyumba ya Rurema. Si iri nyumba ya Nahano Rurema wa'Bahisiraheeri! Twenyene naaho, twe tukwiriiri ukugiyubakulula, nga kwo mwami Kiiro we'Perisiya akakyula.»

⁴ Yabo batuulani be'yo munda, banagira umwete gwoshi gwo'kutyogoola Abayuda. Bâli loziizi ukubayobohya, gira bataki genderere ukuyubaka inyumba. ⁵ Yabo bagoma, bâli kizi bulika-bulika abakulu, gira balonge ukubuza abuubasi. Banakizi gira kwokwo, ku kyanya kyoshi kyo Kiiro âli twaziri i Perisiya, halinde ukuhisa ku kyanya kya mwami Dariyo.

Abagoma babangaaniza Abayuda imwa Serikisi

⁶ Ikyanya mwami we'Perisiya Serikisi akaton-deera ukutwala, yabo bagoma banamúyandikira amaruba go'kulega Abayuda, kuguma na'bandu be'Yerusaleemu.

⁷⁻⁸ Ha nyuma, ikyanya uyo Serikisi âli ki twaziri, guvuruneeri Rehumu, bo no'mwandisi

Shimeshayi, nabo banamúyandikira amaruba. (Gâli mayandike mu ndeto ye'kiharaamu, banagahindula mu ndeto ya mwami, gira agayuvwe.) Yago maruba, Bishilamu anamúleetera go, ali kuguma na Miteridaati, na Tabeeri, na'biira baabo. Galya maruba, gâli leziri abandu be'Yerusaleemu kwokuno:

⁹ «Gano maruba galyosiri imwa Rehumu guvuruneeri we'Buyuda, bo na Shimeshayi umwandisi, kuguma na'biitu booshi, nga'batwi be'maaja, na'bandi batwali, kiri na'bandu be'Taripere, na'be'Perisiya, na'be'Babeeri, na'be'Hereki, na'Bahelamu be'Susaani. ¹⁰ Yabo bandu, bali kuguma ne'gindi milala íkatwalwa no'mutasumbwa, Hosinapaari. Banabungüisibwa mu kaaya ke'Samariya, na'handi-handi mu kihugo íkiri uluhande lwe'muga lwo'lwiji Hefuraati.»

¹¹ Gano maruba, gâli go maguma na go bakamútumira, ti:

«E munalushaagwa Serikisi, tuli bakozi baawe. Tunatuuziri uluhande lwe'muga lwo'lwiji Hefuraati.

¹² «E mwami witu, tuloziizi ukukumenyeesa kwo hali Abayuda baguma ábakashaaga imwawe, keera banayija ino munda imwitu, i Yerusaleemu. Buno, bagweti bagayubakulula kano kaaya, kundu balyagagi bandu babi, banagweti bagahuna-huna ngiisi kyanya. Bakola mu shakuulula indaliro, no'kuyubakulula kiri ne'nzitiro zaako.

¹³ «E mwami witu, ukwaniini umenye kwokuno: Kano kaaya, iri kangayubakululwa,

ne'nzitiro zaako zinashakuululwe, yabo bandu batagaki tanga ikitoolo, kandi iri murambu, kandi iri ibindu byo'kubajabusa imbibi. Kinatumeme ikihinda kye'bwami kigayondohera.

¹⁴ «E muhaanyi, tuli mu kizi lamba ku muunyu gwa mu kajumiro kaawe. Tutanganayemeera kwo ukizi gayirizibwa. Kyo kitumiri yago magambo, twasiima ukukumenyeesa go.

¹⁵ «Utee lola mu bitaabo bya'bahisi. Mukuba, mwo muyandisirwi amagambo ga ibikalenga. Kwokwo, lyo ugaabona kwa'kaaya ke'Yerusaleemu kali mu huna-huna ngiisi kyanya. Katali mu yoyerera ukuhubira abaami, kiri na baguvuruneeri. Ukulyokera kare bweneene, yaka kaaya kayamiri kali mu haasa-haasa. Kyo kikatuma kakayiji shereezibwa.

¹⁶ «E waliha, tulozizi ukukukengula kwokuno: Akaaya ke'Yerusaleemu, iri kangayubakululwa, ne'nzitiro zaako zinashakuululwe, umenye-menye kwo utâye ki be mutwali uluhande lwe'muga lwo'lwiji Hefuraati.»

Mwami Serikisi ashuvya amaruba

¹⁷ Yago maruba, iri Mwami Serikisi akagalonga, anashuvya kwokuno:

«Imwa guvuruneeri Rehumu, na imwo'mwandisi wage Shimeshayi, ne'mwa abiinyu batuulaga be'Samariya, kiri ne'mwinyu mweshi mwe mutuuziri uluhande lwe'muga lwo'lwiji Hefuraati. Namulamusa.

18 «Galya maruba go mukatuyandikira, keera gakahindulwa, ganasomwa imbere lyani. 19 Kwokwo, n'gakyula kwo balooze imyazi ye'Yerusaleemu. Ne'ri bakagira kwokwo, banabona kwo'kulyokera kare, akaaya ke'Yerusaleemu kayamiri kali mu yinamula itwe hi'gulu lya'baami. Abatuulaga baamwo, bayamiri bali mu leeta akamburugu, iri banahuna-huna. 20 Yaho keera mu yako kaaya, mwâli riiri ibikalage bya'batwali. Bo bâli twaziri ikihugo ikiri uluhande lwe'muga lwo'lwiji Hefuraati. Abandu bâli kizi batangira ikitoolo, no'murambu, ne'bindu byo'kubajabusa imbibi.

21 «Aahago! Buno, mubwire yabo bashosi kwo balekage imikolwa yabo. I Yerusaleemu itagayubakululwa, indazi kyula. 22 Yiri igambo, mulole bwija, mutalityogoole kwo. Kituma kikagi bangagenderera ukubihuuka, halinde ikihinda kye'bwami kiyondobere?»

23 Yago maruba ga mwami Serikisi, bakatee gasonera Rehumu, no'mwandisi wage Shimeshayi, kuguma na'baabo. Haaho, banayami genda i Yerusaleemu, banagendi bwiririra Abayuda kwo balekage ukuyubaka.

24 Kwokwo, mu Yerusaleemu, umukolwa gwo'kuyubakulula inyumba ya Rurema gwanayami yimanga lwoshi. Batanaki gugendereza, halinde ukuhisa ku kyanya Dariyo we'Perisiya akahisa imyaka ibiri atwaziri.

Uluubako lwashubi tondeera

¹ Mu yizo siku, umuleevi Hagayi, bo no'muleevi Zakariya mugala Hido, banatanga ubuleevi kwi'ziina lya Rurema wa'Bahisiraheeri. Mukuba, ye wâli hi'gulu lyabo. Yubwo buleevi, banabumenyeesa Abayuda ba mu Yerusaleemu, kiri na mu kihugo kyabo kyoshi.

² Kwokwo, Zurubaberi mugala Shalityeri, bo na Yeshuha mugala Yozadaki, banashubi tondeera ukuyubakulula inyumba ya Rurema i Yerusaleemu. Na'baleevi bo bâli ririinwi, banabatabaala.

³ Ku kyekyo kyanya, Tatenayi, guvuruneeri we'muga yo'lwiji Hefuraati, bo na Shetari-Bozinayi, kiri na'baabo, banayijira Abayuda, banababuza kwokuno: «Nyandagi úkamûhanguula kwo muyubakulule iyi nyumba, munashubi shakuulula na bino bigo?

⁴ Aaho! Yaba buubasi, amaziina gaabo bo banyandi?»

⁵ Kundu kwokwo, Rurema anaba kuguma na'bashaaja ba'Bayuda. Yabo bagoma, batanahasha ukubayimangika. Banatuma imishahu imwa Dariyo, banakizi lindirira ishuvyo.

Imishahu imwa mwami Dariyo

⁶ Yago maruba, bakagatumira mwami Dariyo. Gatumwa ne'mwa abatwali be'kihugo kye'muga yo'lwiji Hefuraati, kuli kudeta guvuruneeri Tatenayi, bo na Shetari-Bozinayi, na'bandi baabo. ⁷ Imishahu yo bakamûtumira, yâli desiri kwokuno:

«E mwami Dariyo, twalamusa bweneene.
⁸ E mwami witu, twakumenyeesa kwo tukagendi tanduula ikihugo kye'Buyuda, twanahika halinde ha nyumba ya Rurema mukulu. Emwe! Balya bandu, baki gwati bagagiyubakulula, banali mu koleesa amabuye mahamu bweneene. Banali mu biika-biika inguliro ze'biti mu bigo. Yugwo mukolwa, guli mu girwa ku mwete bweneene, banagushishikiiri mwo.

⁹ «Keera twaganuuzza abimangizi, ti: “Nyandagi úwamùhanguula kwo muyubakulule iyi nyumba, no'kushakuulula ibigo byayo?” ¹⁰ Twanashubi bahuuna amaziina gaabo, gira tulonge ukugayandika, tunakumenyeesa go.

¹¹ «Banatushuvya: “Tuli bakozi ba Rurema, ulya útuuziri mwi'gulu, kiri na mu kihugo. Tunagwati tugayubakulula inyumba yage.

«“Mwami muhamu we'Hisiraheeri ye katangi yubaka iyi nyumba yaho kare. ¹² Halikago, bashokuluza biitu banaraakaza Rurema úli hi'gulu. Kwokwo, anababiika mu maboko ga Nebukandeneza, mwami we'Babeeri. Uyo mwami, ye kahongola iyi nyumba, anatala balya bandu mu kihugo kyage kye'Babeeri. ¹³ Kundu kwokwo, ikyanya mwami Kiiri áli kiri no'mwaka muguma atwaziri i Babeeri, lyo akatuhanguula kwo tuyubakulule inyumba ya Rurema. ¹⁴ Mwami Nebukandeneza, ikyanya akahika ha nyumba ya Rurema i Yerusaleemu, anashaaza ibirugu íbikatulwa mu nooro,

na mu harija, anagendi bisingula mu ndaaro ye'Babeeri. Si mwami Kiiro yehe, anabihulusa mwo, anabisikiiriza Sheshibazaari. Yoyo ye kanabiikwa abe guvuruneeri we'Buyuda. ¹⁵ Akamúkomereza kwokuno: Yibi birugu, ubitwalage i Yerusaleemu, unagendi bisingula mu nyumba ya Rurema. Ugirage ugiyubakulule haahalya-haahalya yâli riiri kare. ¹⁶ Kwokwo, Sheshibazaari anabungira hano i Yerusaleemu, anayiji biika indaliro mbyahya ze'nyumba ya Rurema. No'kulyokera ku yikyo kyanya, imikolwa iki genderiiri. Haliko, itazi yuta.”

¹⁷ «Ku yukwo, e mwami, iri wangasi-ima, uhanguule balooze mu maruba ga kare ga'baami be'Babeeri. Kwokwo, lyo ulonga ukumenya iri mwami Kiiro akahangu-ula kwe'nyumba ya Rurema iyubakululwe i Yerusaleemu, kandi iri nanga. Ha nyuma, utumenyeese ngiisi kwo wakyula.»

6

Mwami Dariyo ashuvya abimangizi

¹ Kwokwo, mwami Dariyo anakyula kwo bayingire mu kisiika kye'bitaabo yaho i Babeeri, banakwabule-kwabule ngiisi bya'bakulu ba kare bakayandika. ² Kwokwo, mu kaaya kazi-tire ke'Hekibatane, ka mu Mediya, banagwana mwe'kitaabo. Na ibiyandike mwo, byo byebino:

³ «Mwami Kiiro, ikyanya âli ki riiri mu mwaka gwage gwa mbere atwaziri, akakyula kwokuno:

«Inyumba ya Rurema i Yerusaleemu, ikwaniini iyubakululwe, gira abandu balonge ho bagakizi tangira amatuulo go'kusiriiza. Bakwiriiri bayubakululire ku zeezirya ndaliro za kare. Iyo nyumba, igaaba ne'kimango kye'meetere makumi gabiri na zirinda. Na mu matambi, ziri zeezo meetere makumi gabiri na zirinda. ⁴ Bagaagira imiziizi ishatsu ya'mabuye mabaaje ishoneriini kwo, bana-gire no'muziizi muguma gwe'miganda ye'biti. Yugwo mukolwa, ibindu byo bagagakoleesa mwo, bigashaaga mu kihinda kye'bwami.

⁵ «Biryu birugu ibikatulwa mu nooro na mu harija, kundu mwami Nebukandeneza akabishaaza, haliko bigalulwe, binatwalwe mu nyumba ya Rurema i Yerusaleemu. Ngiisi kiguma, banakisingule ahandu haakyo.»

⁶ Kwokwo, Dariyo anatuma indumwa imunda Tatenayi, guvuruneeri we'kihugo kye'muga yo'lwiji Hefuraati, ne'mwa Shetari-Bozinayi, ne'mwa'baabo bimangizi, kwokuno:

⁷ «Mutakolwe mbu mwahangirira umukolwa gwo'kuyubakulula inyumba ya Rurema. Guvuruneeri we'Buyuda, na'bimangizi ba'bandu bakwiriiri bagiyubakulule haahalya yâli riiri kare.

⁸ «Ne'ngingwe, namukomeereza kwo mutabaale ibirongoozi bya'Bayahudi, gira balonge ukuyubakulula inyumba ya Rurema. Ngiisi byo mugakoleesa, bigashaaga mu kihinda kya mwami. Kuli kudeta, mukizi koleesa bya'bandu bagakizi rambura iyo

munda uluhande lwe'muga lwo'lwiji Hefuraati. Kwokwo, lyo'mukolwa gutatinda.

⁹ «Ikyanya abagingi be'yo munda i Yerusaleemu bagamũhuuna ibindu, munakizi baheereza byo, buzira kutinda. Mukizi baheereza ngiisi íbibakwaniini, nge'shuuli ze'njuuke, ne'bipanga, kiri ne'byanabuzi, halinde lyo bakizi tanga amatuulo go'kusiriiza imwa Rurema úli hi'gulu. Munakizi baheereza ne'ngano, no'muunyu, ne'divaayi, na'mavuta.

¹⁰ Kwokwo, lyo bagalanga ukukizi tanga amatuulo imwa Rurema úli mwi'gulu. Yago matuulo, gabe gamúsimisiizi. Kwokwo, lyo bagakizi huunira na mwami, kuguma na bagala baage, gira alonge ukukizi genduukirwa.

¹¹ «Yibi nakyula, ngiisi útagabitwaza, nababwira kwokuno: Bagashinguula umuganda mushongole ku nyumba yage, banagusindagire mwi'daho. Uyo mundu, banamúbwataze ku gwo, gumúyitunge mwo, anafwe. Ha nyuma, inyumba yage inahongolwe, hanabe ha kuyonera ishingwe.

¹² Iyo munda i Yerusaleemu, yo munda Rurema akatoola, kwo akizi yikumbirwa. Kwokwo yulu lubaaja, ngiisi úgalugayiriza, kandi iri ashereeza irya nyumba yage, Rurema amúhaniirize bweneene, aba mwami, kandi iri mutuulaga wa mu kihugo.

«Niehe Dariyo, nie wakyula. Yaga magambo, gakizi kolwa ku mwete gwoshi.»

Ulusiku lukulu lwo'kutaluula inyumba

¹³ Ikyanya mwami Dariyo akakyula kwokwo, Tatenayi guvuruneeri we'kihugo kye'muga yo'lwiji Hefuraati, bo na Shetari-Bozinayi na'baabo, booshi banamúsimbaha.

¹⁴ Abakulu ba'Bayahudi banagenderera ukuyubaka, banagenduukirwa bweneene. Banakizi shigwa na'magambo go'muleevi Hagayi, kuguma no'muleevi Zakariya mugala Hido.

Iri hakazinda, banayusa ukuyubaka irya nyumba ya Rurema wa'Bahisiraheeri, nga kwo akababwira. Banakizi kulikira kwakundi, na ngiisi kwo balya baami be'Perisiya bakakyula. Kuli kudeta Kiiri, na Dariyo, na Serikisi. ¹⁵ Irya nyumba ya Rurema, yanayuta mu mwaka gwa kalindatu gwo'butwali bwa Dariyo, mu siku makumi gabiri na zishatu, zo'mwezi úguli mu detwa Hadaari.

¹⁶ Iyo nyumba ya Rurema, ikyanya ikayuta, Abahisiraheeri booshi banagira ulusiku lukulu lwo'kugitaluula mu kati ko'bushambaale bwe-neene. Mu kati kaabo, mwâli riiri abagingi, na'Balaawi, na'bandi booshi ábakahunguuka.

¹⁷ Banatanga ishuuli igana libe ituulo lyo'kusiriiza, ne'bipanga magana gabiri, ne'byanabuzi magana gana. Na mu kulooza kwo Rurema akoge ibyaha byabo booshi, banatanga ibihebe ikumi na bibiri, kiguma-kiguma ku ngiisi mulala gwabo.

¹⁸ Ha nyuma, banabiika abagingi, na'Balaawi, ngiisi muguma mu biso byage. Yabo booshi, banakizi kola umukolwa gwa Rurema i

Yerusaleemu, nga kwo biri biyandike mu kitaabo kya Musa.

Abahisiraheeri bagira ulusiku lukulu lwe'Pasaka

¹⁹ Mu siku ikumi na zina zo'mwezi gwa mbere, balya booshi ábâli hunguusiri, banashambaalira ulusiku lukulu lwe'Pasaka. ²⁰ Abagingi booshi, kuguma na'Balaawi booshi, bâli mali yiyerusa, banaba bakola beeru. Kwokwo, Abalaawi banatongeera ibyanabuzi bye'Pasaka hi'gulu lya'bandu booshi ábakahunguuka, na hi'gulu lya beene wabo Abalaawi, kiri na hi'gulu lyabo boonyene.

²¹ Yabo Bahisiraheeri booshi, banalya ibyokulya bye'Pasaka, bali kuguma na ngiisi ábakayihandula ne'migeeza mibi ye'binyamahanga. Booshi kuguma, banalooza Nahano Rurema wa'Bahisiraheeri.

²² Banahisa isiku zirinda, bagweti bagashambaalira ulusiku lukulu lwe'mikate mizira saama. Mukuba, Nahano akahindula umutima gwa mwami we'Hasuriya, halinde anabatabaala ku mukolwa gwo'kuyubakulula inyumba ya Rurema wabo. Kwokwo, banayijula mwo'busiime.

7

Umugingi Hizira ahika i Yerusaleemu

¹ Ha nyuma, ikyanya mwami Serikisi we'Perisiya âli ki riiri ku butwali, Hizira anashaaga i Babeeri. Uyo Hizira, âli mugala Seraya. Seraya naye, âli mugala Hazariya.

Hazariya naye, âli mugala Hirikiya. ² Hirikiya naye, âli mugala Shalumu. Shalumu naye, âli mugala Saadoki. Saadoki naye, âli mugala Ahituubu. Ahituubu naye, âli mugala Hamariya. ³ Hamariya naye, âli mugala Hazariya. Hazariya naye, âli mugala Merayoti. Merayoti naye, âli mugala Zerahiya. ⁴ Zerahiya naye, âli mugala Hushi. Hushi naye âli mugala Buuki. Buuki naye, âli mugala Habishuwa. ⁵ Habishuwa naye, âli mugala Finehaasi. Finehaasi naye, âli mugala Heryazaari. Heryazaari naye, âli mugala wo'mugingi mukulu Harooni. ⁶ Uyo Hizira, âli riiri mwigiriza. Ne'maaja za Musa, zo Nahano Rurema akaheereza Abahisiraheeri, âli ziyiji bweneene. Ikyanya akalyoka i Babeeri, mu kuyija i Yerusaleemu, Nahano bâli yamiinwi. Kyanatuma, ngiisi byo akahuuna mwami, agamúheereza byo. ⁷ Iri mwami Serikisi akahisa imyaka irinda atwaziri, Hizira anazamuukira i Yerusaleemu, ali kuguma na'bandi Bahisiraheeri. Kuli kudeta abagingi, na'Balaawi, na'bimbi, na'balaazi be'miryango, na'bandi bakozi ba mu nyumba ya Rurema.

⁸⁻⁹ Yabo booshi, ikyanya bakashaaga i Babeeri, lwâli riiri lusiku luguma lwo'mwezi gwa mbere, banahika i Yerusaleemu mu lusiku luguma lwo'mwezi gwa kataanu gwa gwogwo mwaka. Mukuba, Rurema bâli yamiinwi. ¹⁰ Uyo Hizira, âli fitiirwi bweneene mu kukizi yiga imaaja za Nahano, gira alonge ukukizi músimbaha. Anakizi yitanga, mu kuziyigiriza Abahisiraheeri, kuguma ne'migeeza yazo.

Mwami Serikisi asikiiriza Hizira imikolwa

¹¹ Uyo Hizira, âli riiri musingi, anâli mwigiriza. Âli kizi yigiriza imigeeza, ne'maaja, byo Nahano akaheereza Abahisiraheeri. Mu yizo siku, Mwami Serikisi âli mali gwanwa amúsiiriza amaruba, go gaaga:

¹² «E musingi Hizira, niehe Serikisi, mwami wa baami, nakulamusa. We mwigiriza we'maaja za Rurema úli mwi'gulu.

¹³ «Kwokuno nakyula kwo mu bwami bwani, ngiisi Bahisiraheeri ábaloziiizi kwo mugalukanwe i Yerusaleemu, bagalukage. Kiri na'bagingi, na'Balaawi, bangagaluka. ¹⁴ Niehe nienyene, kuguma na'bahanuuzi baani kwo bali balinda, twe twakulungika, gira ugendi gahiriza, ulonge ukumenya iri abandu bali mu simbaha imaaja za Rurema mu kaaya ke'Yerusaleemu, kiri na hooshi mu kihugo kye'Buyuda. Mukuba, yizo maaja, uzi-fumbiiti mu kuboko kwawe. ¹⁵ Rurema wa'Bahisiraheeri, kwo atuuziri mu nyumba yage i Yerusaleemu, twe na'bahanuuzi baani keera twamútangira iharija ne'nooro, nga kwo ngiisi mundu aloziizi. Kwokwo, yibyo bindu, umúwalire byo.

¹⁶ «Ngiisi harija ne'nooro, byo ugalonga mu kihugo kye'Babeeri, ubitwalage. Utwale na'gandi matuulo ga'bandu baawe, na ga'bagingi baabo. Mukuba, bakagatanga nga kwo'mundu aloziizi, hi'gulu lye'nyumba yage. ¹⁷ Mango wahika iyo munda, ukoleese yibyo bindu bwija, mu kugula ishuli, ne'bipanga, ne'byanabuzi, kuguma ne'mimbu íyangwa,

ne'divaayi. Yibyo byoshi, ubitangage ku katanda ákali mu nyumba ya Rurema wawe.

¹⁸ «Ngiisi harija ígasigala, kiri ne'nooro, mwe na'biinyu, mukizi bikoleesa nga kwo mubwini, ukukulikirana na kwo Rurema winyu aloziizi. ¹⁹ Biryá birugu byo ukasikirizibwa, ubisingulage mu nyumba yage. ²⁰ Ikyanya ugagiyubaka, ngiisi bindi bindu íbigamùgoora, uhangwirwi ukubiyabiira mu kihinda kya mwami.

²¹ «Kwokwo, mulyagagi balaazi be'bihinda iyo munda uluhande lwe'muga lwo'lwiji He-furaati. Ngiisi byo Hizira agamùhuuna, niehe, mwami Serikisi, namùhanguula, kwo mumùheereze byo. Mukuba, ali mwigiriza we'maaja za Rurema úli mwi'gulu. ²² Ee ma! Bamùhikize kiri itooni zishatu ne'kitolo ze'harija, ne'ngano tooni ikumi, ne'divaayi litiri bihumbi bina, na'mavuta izindi litiri bihumbi bina, no'muunyu nga kwo balozi-izi. ²³ Rurema úli mwi'gulu, ngiisi byo akategeka hi'gulu lye'nyumba yage, mubigirage. E maashi! Kituma kiki Rurema angarakarira ubwami bwani, kiri na bagala baani? ²⁴ Na kwakundi, mwe balaazi be'bihinda, mumenyage kwo mutahangwirwi ukulibuza abagingi, kandi iri Abalaawi, kandi iri abimbi, kandi iri abalaliizi be'miryango, kandi iri abandi bakozi, kandi iri ngiisi mushosi yeshi úyimbwa kwo agweti agaakola mu nyumba ya Rurema. Mutanakizi batangi-isa ibitoolo, kandi iri umurambu, kandi iri ibindi bindu byo'kubajabusa imbibi.

²⁵ «E Hizira, ku luhande lwawe, ukizi koleesa ubwitegeereze bwo Rurema akakuheereza. Utoolage abatwi be'maaja, na'batwali, gira bakizi twa imaaja za ngiisi ábatuuziri uluhande lwe'muga lyo'lwiji Hefuraati. Yabo bandu bayiji-yiji imaaja za Rurema wawe. Na ngiisi ábatazyiji, ubayigirize zo. ²⁶ Ngiisi útagasimbaha imaaja za Rurema wawe, kandi iri imaaja za mwami, akwaniini ahanwe. Baguma bagayitwa. Na'bandi, banayimulwe mu kihugo. Na'bandi, bananyagwe ibindu byabo. Na'bandi, banabiikwe mu mbohe.»

Hizira atanga kongwa imwa Rurema

²⁷ Uyo Hizira, iri akayuvwa kwokwo, anadeta: «E Nahano Rurema wa bashokuluza, we kaheereza mwami inzaliro zo'kusimbahiisa inyumba yawe i Yerusaleemu, uyagirwe bweneene. ²⁸ Emwe! Ukayerekana kwo unguuziri. Wanangingika imbere lya mwami, ne'mbere lya'bahanuuzi baage, na'bagangambale ábamúzungulusiri.»

Bwo'kuboko kwa Rurema Nahamwitu kwâli riiri hi'gulu lyani, umutima gwani gwanayika mu nda. Nanakuumania abakulu baguma ba'Bahisiraheeri, gira tugendanwe i Yerusaleemu.

8

Abimangizi ábakahunguuka na Hizira

¹ Ikyanya Serikisi âli mwami i Babeeri, tuka-lyoka mu kihugo kyage, tuli kuguma na yaba

bimangizi, ne'mbaga zaabo, twanagendanwa halinde i Yerusaleemu.

²⁻³ Hâli Girishoomu, wi'kondo lya Finehaasi.

Na Danyeri, wi'kondo lya Hitamaari.

Na Hatushi, wi'kondo lya Dahudi.

Na Zakariya, mwene Sekaniya, wi'kondo lya Paroshi, kuguma na'bashosi be'mbaga yage, igana na makumi gataanu.

⁴ Na Herihwenayi, mugala Zerahiya, wi'kondo lya Pahati-Mohabu, kuguma na'bashosi magana gabiri.

⁵ Na Sekaniya, mugala Yahazyeri, wi'kondo lya Zatu, kuguma na'bashosi magana gashatu.

⁶ Na Hebeedi, mugala Yonataani, wi'kondo lya Hadini, kuguma na'bashosi makumi gataanu.

⁷ Na Yeshaya, mugala Hataliya, wi'kondo lya Helamu, kuguma na'bashosi makumi galinda.

⁸ Na Zebadiya, mugala Mikaheeri, wi'kondo lya Shefatiya, kuguma na'bashosi makumi galimunaana.

⁹ Na Hobadiya, mugala Yehyeri, wi'kondo lya Yohabu, kuguma na'bashosi magana gabiri ni'kumi na munaana.

¹⁰ Na Selomiti, mugala Yosifya, wi'kondo lya Baani, kuguma na'bashosi igana na makumi galindatu.

¹¹ Na Zakariya, mugala Bebaayi, wi'kondo lya Bebaayi, kuguma na'bashosi makumi gabiri na munaana.

¹² Na Yohanani, mugala Hakatani, wi'kondo lya Hazigadi, kuguma na'bashosi igana

ni'kumi.

¹³ Na Herifereeti, bo na Yehiyeri, kuguma na Shemaya, imisore ishatu ya mwi'kondo lya Hadonikamu, kuguma na'bashosi makumi galindatu.

¹⁴ Na Hutayi, bo na Zakuri, bi'kondo lya Bigivaayi, kuguma na'bashosi makumi galinda.

Hizira ayilingikanya ukugalukira i Yerusaleemu

¹⁵ Nanakuumania abashosi booshi, twanagendi shumbika hoofi no'lwiji úluli mu hinga halinde i Ahava, twanamala he'siku zishatu. Haliko, ikyanya n'galeeza-leeza amasu mu yabo bandu, kiri na mu bagingi, nanabona kwo ndaaye Mulaawi kiri no'muguma. ¹⁶ Ku yukwo, nanatumira yaba bimangizi: Heryezeeri, na Haryeri, na Shemaya, na Herinatani, na Yaribu, na Herinatani, na Natani, na Zakariya, na Meshulamu. Nanatumira na'bigiriza be'maaja babiri, Yoyaribu, bo na Herinatani.

¹⁷ Yabo booshi, nanabatuma imwa Hido, umwimangizi wa'Balaawi i Kasifya. Nanababwira ngiisi kwo bagamúganuuza, na beene wabo, kwo bali mu kola mwi'heema, halinde batutumire abashosi, bayiji kola mu nyumba ya Rurema.

¹⁸ Ku lukogo lwa Rurema, banatumira Sherebiya, umushosi mwitegeereza wa mwi'kondo lya Maali, mu mbaga ya Laawi mugala Yakobo. Uyo Sherebiya, anayija na bagala baage, kuguma na beene wabo. Booshi kuguma, bâli riiri ikumi na munaana. ¹⁹ Banatumira na Hashabya, kuguma na Yeshaya, bi'kondo lya Meraari. Uyo

Hashabya, anayija na bagala baage, na beene wabo. Booshi kuguma, bâli makumi gabiri. ²⁰ Banatutumira na'bashosi bo'kukizi kola mu nyumba ya Rurema, magana gabiri na makumi gabiri. Yaho keera, Dahudi kuguma na'batwali baage, bâli mali gwanwa batanga amaziina ga yabo bandu, gira lyo bakizi tabaala Abalaawi.

²¹ Haaho, ha butambi lyo'Iwiji Ahava, nanabamenyeesa kwo tuyishalise, mu kuyibiika haashi imbere lya Rurema witu. Tunamúhuunage kwo akizi tulanga mu lugeezi, kuguma ne'mbaga ziitu, kiri ne'bindu biitu. ²² N'gayuvwa ishoni ukuhuuna mwami abasirikaani ábali mu genda na'magulu, na ábali mu gendera ku fwarasi, mbu bagende bagatukingira na'bagoma biitu. Mukuba, twâli mali bwira mwami, ti: «Ngiisi ábagweti bagalangaalira Rurema, Rurema ali mu bakingira. Haliko, ngiisi ábali mu mújanda, ali mu barakarira.» ²³ Kyo kitumiri tukayishalisa, twanahuuna Rurema witu kwo atukingire mu njira. Ne'ri tukamúhuuna, anatuyuvwa.

²⁴ Ha nyuma, mu baabo bagingi, nanahandula mwi'kumi na babiri. Mwâli riiri Sherebiya, na Hashabya, na'bandi ikumi. ²⁵ Mu masu gaabo, nanagera ziryá harija, na ziryá nooro, kuguma na birya birugu bye'kishingo. Yibyo byoshi, mwami akabitanga hi'gulu lye'nyumba ya Rurema witu, ali kuguma na'bahanuuzi baage, na'bambali baage, na'bandi Bahisiraheeri booshi.

²⁶ Kwokwo, nanabasikiiriza iharija, tooni makumi gabiri na zibiri. Ne'birugu íbikatulwa mu harija, tooni zishatu. Ne'nooro, tooni

zishatu. ²⁷ Ne'mitanga íkatulwa mu nooro, makumi gabiri. Iyo mitanga, yâli hiiti ikishingo kye'bingorongoro bye'nooro kihumbi. Ne'nyungu ízikatulwa mu miringa íyajongololwa, zibiri. Yizo nyungu, zâli simisiizi, nga zikatulwa mu nooro.

²⁸ Yabo bagingi, nanababwira: «Mwehe, mulyagagi bandu bataluule imwa Nahano. Kiri na yibi birugu nabyo, biri bitaluule. Iyi harija, ne'yi nooro, gali matuulo ágakatangwa imwa Nahano Rurema wa bashokuluza biinyu.

²⁹ Aaho! Mwe bakongwa mwe, mukizi bilanga bwija, halinde muhikage i Yerusaleemu. Ikyanya mugayingira mu bululi bwe'nyumba ya Nahano, mushubi bigera, muli imbere lya'bagingi bakulu, kiri na'Balaawi, na'bandi bakulu ba'Bahisiraheeri.»

³⁰ Iyo harija ne'yo nooro, banabigera, kuguma ne'bindi bindu bya'kamaro. Abagingi na'Balaawi banabiyakiira, gira babitwale i Yerusaleemu, mu nyumba ya Rurema.

Abahisiraheeri bayimuka, gira bagalukire i Yerusaleemu

³¹ Mu siku ikumi na zibiri zo'mwezi gwa mbere, twanayimuka yaho ha lwiji Ahava, gira tugendage i Yerusaleemu. Mu lwolwo lugeezi, Rurema anatugashaanira, anakizi tulanga, halinde tutanateerwa na'bagoma biitu, kandi iri na'banyazi. ³² Ne'ri tukahika i Yerusaleemu, twanatee luhuuka siku zishatu.

³³ Ku lusiku úlugira izina, twanagenda mu nyumba ya Rurema. Twanagera zirya harija, ne'nooro, na birya birugu bitaluule. Ha

nyuma, twanabisikiiriza umugingi Meremoti mugala Huriya. Naye, âli kuguma na Heryazaari mugala Finehaasi, no'Mulaawi Yozabadi mugala Yeshuha, no'Mulaawi Nowadiya mugala Binwi.
³⁴ Ngiisi kindu, kyanaharuurwa, kyanagerwa. Ha nyuma, banaharuura ubuzito bwabyo, banabuyandika.

³⁵ Haaho, booshi ábakahunguuka, banatangira Rurema wa'Bahisiraheeri amatuulo go'kukogwa ibyaha. Bakatanga ishuuli ikumi na zibiri hi'gulu lya'Bahisiraheeri booshi. Banatanga ne'bipanga makumi galimwenda na ndatu, ne'byanabuzi makumi galinda na birinda. Banatanga ne'bihebe ikumi na bibiri. Yibyo bitugwa byoshi, bikasiriizibwa imbere lya Nahano.

³⁶ Ha nyuma, yago magambo go mwami akyula kwo, banagamenyeesa abambali ba mwami, kuguma na baguvuruneeri bo'kulola uluhande lwe'muga yo'lwiji Hefuraati. Nabo, ikyanya bakabona íbibagooziri mu nyumba ya Rurema, banakizi batabaala.

9

Abahisiraheeri bayanga abakazi be'kipagaani

¹ Ha nyuma, abimangizi ba'bandu banayiji mbwira kwokuno: «E Hizira! Abahisiraheeri baguma, kiri na'bagingi na'Balaawi, batakiri mu yihandula ku binyamahanga. Si bagweti bagakulikira ibikoleere bya'Bakaanani, na'Bahiti, na'Bapereesi, na'Bayebuusi, na'Bahamooni, na'Bamohabu, na'Bamiisiri, na'Bahamoori. ² Ewe! Balya bashosi, kuguma

na bagala baabo, keera bakayanga abakazi be'kipagaani. Abataluule ba Rurema, keera bakoli bushirwi mwa'bandi-bandi. Yiryo ibala, abakulu, kuguma na'bimangizi baabo, bo bakatee ligira.»

³ Mbu nyuvwagwe kwokwo, ibyambalwa byani, nanabidaatula, nanayami duutula no'mushaku kwi'twe, kiri no'lwanwa. Nanajongama, ngoli shengusiri. ⁴ Bwo yabo bandu bakaba keera bagira ibala mwene yiryo, ngiisi ábâli yobohiri Rurema, banayiji yiguga ha butambi lyani. Nanabwatala kwokwo, ngoli shengusiri, halinde ku kyanya kya'matuulo ga'kabigingwe.

Hizira ahuunira banangora-mabi

⁵ Ku kyanya kya'matuulo ga'kabigingwe, nanayimanga ho njubi bwatiiri, mu kati ko'mwizingeerwe, ngi yambiiti irya mirondo mibere-bere. Nanafukama imbere lya Rurema Nahamwitu, nanamúgololera amaboko, ⁶ nanamúyinginga, kwokuno:

«E Rurema wani, keera nagwatwa ne'shoni, nanateteerwa bweneene. Ndaloziizi kiri no'kukuyinamulira amasu. Si amahube giitu gakoli luguusiri ukutambuka amatwe giitu. Amabi giitu, keera gakahikira yaho mwi'gulu. ⁷ Ukulyokera ku bashokuluza biitu halinde zeene, tuki genderiiri no'kukuhubira bweneene. Kyo kitumiri twe na'baami biitu, kiri na'bagingi biitu, ukatuyitiisa ku ngooti, wanatuhungiisa mu mahanga. Abaami

be'mahanga, keera bakatushahula ibindu byoshi, banatuteeza ishoni halinde zeene.

⁸ «E Rurema Nahamwitu, lolaga! Mu zino siku ngerwa kandi, keera watuyereka ubwija bwawe. Wanahanguula kwo baguma biitu tusigale tukiri bagumaana, tunayiji hunguuka mu kihugo kyawe. E Rurema witu! Keera ukatushaaza mu buja. Amasu giitu, ganakoli ba kandi mwo'mulengeerwe.

⁹ «Kundu twâli riiri baja, haliko utakatu-jandirira mu buja bwitu. Wanatukundiisa imwa'baami be'Perisiya. Na hi'gulu lyage, tukola kandi bagumaana, halinde tunalonge ukuyubakulula inyumba ya Rurema. Keera twanayubakulula inzitiro ze'Yerusaleemu, kiri na ze'Buyuda.

¹⁰ «Na buno, e Rurema witu! Kutagi twamu shubi deta, keera twanagira ibala? Tutaki twaziizi imaaaja zaawe. ¹¹ Abakozi baawe abaleevi, bakatukengula, ti: “Ikihugo kyo mukola mugendi gwata, abatuulaga baamwo bagweti bagayifunda mu bikoleere. Yikyo kihugo, mu mbande zaakyo zooshi, kikoli bihuusiri bweneene.

¹² «“Ku yukwo, mutagondeese banyere bi-inyu imwa bagala baabo. Na bagala bi-inyu, mutabagondere banyere baabo. Yibyo binyamahanga, mutakolwe mbu mubigaze. Mutanabaleke kwo babe bahiirwa. Iri mwan-ganzimbaha, lyo mugaaba bikalage, munakizi vwajagira bye'kihugo. Ha nyuma, munasige abaana biinyu babihyane, halinde imyaka ne'myakuula.”

13 «E Rurema witu, buno kandi tukola mu hanwa, bwo tukoli bihuusiri, keera twanayikulira umwama. Kundu kwokwo, tutali mu hanwa ukukulikirana na'mahube giitu. Mukuba, twe baguma, ukatuleka tukiri ho.

14 Aaho! Ka twangashubi tondeera ukuhongola imaaja zaawe, mu kuyangirana na yaba banabikoleere? Ka ugaturakarira, unayami tusivya, halinde hataki boneke kiri na wo'muti?

15 «E Nahano Rurema wa'Bahisiraheeri, wehe we úkwaniini. Si twehe, nanga! Si tukola banamahube imbere lyawe. Tunakoli sigiiri bandu bagerwa naaho. Hi'gulu lya'mahube giitu, ndaaye muguma witu úwangayimanga imbere lyawe.»

10

Abayuda bayimula bakaabo be'mahanga

1 Uyo Hizira, âli ki gweti agahuuna Rurema imbere lye'nyumba yage. Anayemeera ibyaha bya'Bahisiraheeri, anakizi yibulaga haashi iri analiruuka. Ku kyekyo kyanya, Abahisiraheeri banayiguga yaho. Hâli riiri abashosi, na'bakazi, kiri na'baana. Yabo booshi, banamúsokanana, iri nabo banakizi bululuka.

2 Lyeryo, Sekaniya mugala Yehyeri, wo'mulala gwa Helamu, anabwira Hizira kwokuno: «Ku kasiisa, twe Bahisiraheeri keera twahubira Rurema bweneene, mu kuyanga abakazi be'kipagaani. Kundu kwokwo, tuki hiiti umulangaaliro. 3 Buno yaba bakazi, tunywane ikihango na Rurema kwo tubayimule, kuguma na'baana baabo. Tukola tugakulikira ngiisi

kwo watuhanuula, kiri na'magambo ga ngiisi ábasimbahiri imaja za Rurema witu. Byoshi bikizi koleka, ukukulikirana ne'maja zaage. ⁴ Yimukaga, we kongwa, ukanie indege. We kwaniini ukutuyereka ngiisi kwo tugaagira. Tugakuyibiika kwo.»

⁵ Iri Hizira akayuvwa kwokwo, anayimuka, anabikiisa indahiro imwa'bagingi na'Balaawi, kiri ne'mwa abandi Bahisiraheeri booshi, kwo bakolage nga kwo Sekaniya akadeta. Iyo ndahiro, yabo booshi banagiyemeera.

⁶ Haaho, Hizira analyoka mu lubuga lwe'nyumba ya Rurema, anagendi beera mu kisiika kya Yohanani mugala Heryashibu. Ikyanya áli riiri ho, ndaahyo hyo akalya, kandi iri kunywa, bwo áli ki jengiirwi hi'gulu lya'mahube gaabo.

⁷ Ha nyuma, abatuulaga be'Yerusaleemu, na'be'Buyuda, banamenyeesibwa kwokuno: «Ngiisi ábahunguuka, bakuumane i Yerusaleemu. ⁸ Ngiisi útagaahika mu yizi siku zishatu, bagamúnyaga ibindu byage byoshi, banamútwe mu muhumaanano gwa ábakahunguuka. Yiri igambo, likulikiriini nga kwa'bimangizi baabo bakyula, kuguma na'batabaazi baabo.»

⁹ Ha nyuma lye'siku zishatu, abashosi booshi be'Buyuda, na'be'Binyamiini, banakuumana i Yerusaleemu. Záli riiri siku makumi gabiri, zo'mwezi gwo'mwenda. Abandu booshi banayiguga ha nyumba ya Rurema. Báli koli shengusiri hi'gulu lya'mahube gaabo. Na kwakundi, invula yáli gweti igaatonya.

¹⁰ Umugingi Hizira anayimanga, anababwira kwokuno: «E Bahisiraheeri, ikyanya mukayanga abakazi be'kipagaani, lyo mukahuba ngana. Si mukayilundira ikyaha kiguma ku bindi. ¹¹ Buno, muyemeerage amahube giinyu imbere lya Nahano, Rurema wa bashokuluza biinyu, muna-gire ngiisi kwo aloziizi. Ibinyamahanga byoshi bya mu kino kihugo, muyami biyihandula kwo. Kiri na balya bakiinyu be'mahanga, mugirage muyami bayimula.»

¹² Abandu booshi ábâli yiguziri yaho, banayami shuvya kwi'zu lihamu, ti: «Ee! Ngiisi byo wadeta, biri byo'kuli. Ku kasiisa tugabikulikira. ¹³ Haliko, tukoli luguusiri. Kikola kyanya kye'nvula, tutanganashubi beera ha mbuga. Na kwakundi, yiri igambo litangakoleka ku lusiku luguma naaho, kandi iri zibiri. Si tukoli bihuusiri bweneene.

¹⁴ «Yiri igambo, twakuyinginga, uleke abimangizi biitu babe bo bagatukolera lyo. Mu twaya twitu, ngiisi ábakayanga abakazi be'kipagaani, bakizi bayijira, ukukulikirana ne'siku zo bagaaba bashungika. Yabo bandu, bagakizi yija na'bashaaja, kuguma na'batwi be'maaja ba ngiisi kaaya. Tugaloleekeza yiri igambo, halinde Rurema ataki turakarire.»

¹⁵ Kundu abandu bingi bakayemeera, haliko Yonataani mugala Hasaheeri, bo na Yazeya mugala Tikwa, boohe, batanaliyemeera. Kiri na Meshulamu no'Mulaawi Shabetayi, nabo banagira mbu balihangirire.

¹⁶ Haliko, abandi Bahisiraheeri booshi, banayemeera ngiisi kwo bashungika. Kwokwo,

mu ngiisi mulala, umugingi Hizira anatoola abakulu be'mbaga, ngiisi muguma mwi'ziina lyage. Yabo bakulu, banatondeera ukuhambuula abandu, mu lusiku luguma lwo'mwezi gwi'kumi. ¹⁷ Na mu mwaka úgukakulikira, mu lusiku luguma lwo'mwezi gwa mbere, banayusa ukutwa imaja za'bashosi booshi ábakayanga abakazi be'kipagaani.

Abashosi ábakayanga abakazi be'kipagaani

¹⁸ Mu bagingi ábâli yaziri abakazi be'kipagaani, mwâli riiri:

Abashosi be'mbaga ya Yeshuha, mugala Yozadaki, kuguma na beene wabo, bâli Maseya, na Heryezeeri, na Yaribu, na Gedaliya. ¹⁹ Yabo, bakatwa uluhango mu kubiika indahiro kwo bagayimula bakaabo. Ngiisi muguma wabo anatanga ikipanga, libe ituulo lyo'kukogwa ibyaha.

²⁰ Na'bashosi beene Himeeri, bâli Hanani na Zebadiya.

²¹ Na'bashosi beene Harimu, bâli Maseya, na Hiriya, na Shemaya, na Yehyeri, na Huziya.

²² Na'bashosi beene Pashuuri, bâli Heryonaayi, na Maseya, na Hishimaheeri, na Netaneeri, na Yozabadi, na Herasa.

²³ Mu Balaawi, mwâli Yozabadi, na Shimeyi, na Kelaya (úwâli kizi buuzibwa kandi Kerita), na Petahya, na Yuda, na Heryezeeri.

²⁴ Mu bimbi, mwâli Heryashibu.

Mu balaazi be'miryango, mwâli Salumu, na Teremu, na Huuri.

- ²⁵ Na mu bandi Bahisiraheeri: Mu beene Paroshi, mwâli Ramiya, na Hiziya, na Malikiya, na Mijamini, na Heryazaari, na Malikiya, na Benaya.
- ²⁶ Na mu beene Helamu, mwâli Matania, na Zakariya, na Yehyeri, na Habudi, na Yeremooti, na Hiriya.
- ²⁷ Na mu beene Zatu, mwâli Heryonaayi, na Heryashibu, na Matania, na Yeremooti, na Zabaadi, na Haziiza.
- ²⁸ Na mu beene Bebaayi, mwâli Yohanani, na Hananiya, na Zabaayi, na Hatilaayi.
- ²⁹ Na mu beene Baani, mwâli Meshulamu, na Maluki, na Hadaya, na Yashubu, na Sheyali, na Yeremooti.
- ³⁰ Na mu beene Pahati-Mohabu, mwâli Hadina, na Kelali, na Benaya, na Maseya, na Matania, na Bezaleeri, na Binwi, na Manaasi.
- ³¹ Na mu beene Harimu, mwâli Heryezeeri, na Hisiya, na Malikiya, na Shemaya, na Simyoni, ³² na Binyamiini, na Maluki, na Shemariya.
- ³³ Na mu beene Hashumu, mwâli Matenayi, na Mataata, na Zabaadi, na Herifereeti, na Yeremaayi, na Manaasi, na Shimeyi.
- ³⁴ Na mu beene Baani, mwâli Madaayi, na Hamuramu, na Huweri, ³⁵ na Benaya, na Bedeya, na Keluhi, ³⁶ na Vaniya, na Meremoti, na Heryashibu, ³⁷ na Matania, na Matenayi, na Yasu.
- ³⁸ Na mu beene Binwi, mwâli Shimeyi, ³⁹ na Sheremiya, na Natani, na Hadaya, ⁴⁰ na Makinadebaayi, na Shashaayi, na Sharaayi, ⁴¹ na

Hazareeri, na Sheremiya, na Shemariya,
⁴² na Salumu, na Hamariya, na Yusefu.

⁴³ Na mu beene Nebo, mwâli Yehiyeri, na
Matitiya, na Zabaadi, na Zebina, na Yadaayi,
na Yuheeri, na Benaya.

⁴⁴ Yabo bashosi booshi, bakayanga abakazi
be'kipagaani. Na mu kati kaabo, abingi baabo,
bâli mali babuta kwo.

**Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru
Fuliiru: Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru (Bible)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fuliiru

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

871cddeb-c358-58e1-a46a-1b6006a51f3b